

ΒΙΒΛΙΟΤΕΚΑ ΙΜΠΕΡΑΤΟΡΙΚΑΙ
12 ΜΑΡΤ 1909
ΝΟΒΟΡΟΣΣΙΑΝΣΚΑΓΟ ΥΠΕΡΟΧΗ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΕΤΟΣ ΚΘ

ΑΡΙΘ. 18

ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ 6 ΜΑΡΤΙΟΥ 1909

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΟΜΕΝΗ

Καθ' ὄλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργυρᾶ	5
διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκάλους	3
ἐν τῇ ἐξωτερικῇ φράγκᾳ χρυσᾶ.	25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἐλασσώνος ΠΟΛΥΚΑΡΤΟΣ (Πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΒΕΝΙΑΜΙΝ
† Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.

Επίτιμος διευθυντὴς καὶ ἀρχισυντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Πᾶσα αἴτησις ἢ χρηματικὸν ἔμβασμα ἀπευθυντέα ἐπ' ὀνόματι τοῦ διευθύνοντος τὸ γραφεῖον ἀρχιμ. Καλλ. Δελικάνη. Πᾶσα δὲ πληρωμὴ δέον ἀπαραιτήτως νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ λογιστηρίου τῶν Πατριαρχείων κ. Κ. Ἰωαννίδου καθὼς καὶ τὴν σφραγίδα τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ

Προτάττομεν ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ τὴν ἀναγραφὴν τῶν ἐξ ἐπαρχιῶν περιελθουσῶν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον χορηγιῶν, ἐκ τε περιαγωγῆς δίσκων, περὶ τῆς ἐλήφθη πέρυσιν ἀποφάσις, καὶ ἐξ εἰσπρόξεως τῆς παρ' ἐκάστου ναοῦ διδομένης μικρᾶς καὶ τόσον ἀσημάντου δι' ἑκάστον ἐκκλησιαστικὸν ταμεῖον ποσότητος.

καὶ ἀπὸ μὲν δίσκων εἰσῆχθησιν εἰς τὸ ταμεῖον κατὰ τοὺς τρεῖς τελευταίους μῆνας — ἐκτὸς τῶν ἀναγραφέντων ἤδη ποσῶν — μόνον ἐκ **Λήμνου** γρόσια 670, ἐκ δὲ τῆς μεγαλοπόλεως **Σμύρνης** 2270 — ἀπὸ δὲ χορηγιῶν τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἱερῶν ναῶν 6858 γρ. ἤτοι τῶν τῆς **Ἐφέσου** γρ. 972, πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δόσεων τοῦ ἔτους 1908 — **Σάμου καὶ Ἰκαρίας** 486 ἀπέναντι τῶν δόσεων τοῦ 1908 ἐπίσης — **Λήμνου** 1620 διὰ τὸ ἔτος 1907 καὶ διὰ τὸ 1908 ἐπίσης ἰσάριθμα, δηλ. τὸ ὅλον 3240 — **Σερβίων καὶ Κοζάνης** γρόσια 1080 ὀφειλὴ πρὸς τὸ ταμεῖον τοῦ ἔτους 1908, καὶ **Παραμυθίας** ἴσον ποσόν.

Ἰδιαζόντως πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ ἐν **Σπρίγκφελδ** τῆς Ἀμερικῆς ἱερός τῶν ἐκεῖ ὀρθόδοξων ναδὸς ἀπέστειλε τὴν χορηγίαν αὐτοῦ συνισταμένην εἰς 856 γρόσια, ὁ δ' ἐν τῇ αὐτῇ πόλει Σύλλογος

«Πανελλήνιον» ὡς συνδρομὴν ἰδίαν γρ. 651. Οἱ ἐν **Σπρίγκφελδ** Ἕλληνες καὶ ἔμαθον τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐθνικοῦ ταμεῖου καὶ ἐμνήσθησαν αὐτοῦ.

Εἶθε νὰ αἰσθανθῶσι πάντες τὸν αὐτὸν εὐγενῆ παλμόν, εἶθε νὰ μὴ λησμονήσωσι πάντες τὸ ἱερὸν καθήκον τοῦτο. Ἦκουσαν ἐκεῖνοι βεβαίως τὴν δυσχερὴ οἰκονομικὴν θέσιν τοῦ κοινοῦ ταμεῖου, ἔμαθον τίνας ἀνάγκας τῶν ἐγγύς τε καὶ μακρὰν ἔχει νὰ ἱκανοποιήσῃ, ἐπληροφορήθησαν ὅτι αἱ πρόσοδοι αὐτοῦ παρ' ἡμέραν ὀλιγώσονται ἀποβαίνουσι. Καὶ ἐπραξαν εἰ τι ἂν πρέπει νὰ πράξῃ πᾶς ὀρθόδοξος, πᾶς ὁμογενὴς, συγκινούμενος εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς τε χρηματικῆς στενοχωρίας καὶ τῶν παθημάτων τῆς κοινῆς τῶν ὀρθόδοξων μητρὸς Μ. Ἐκκλησίας. Καὶ ἐπραξαν τὸ πρέπον, διὰ δύο ταμεῖων. Ἀπέτισε τὴν ὀφειλὴν ὁ ἱερός ναδὸς, ἀπέτισεν ὀφειλὴν τὸ ταμεῖον τῆς ἐκεῖ Ἀδελφότητος. Ἡ ἑλλαν. ἐν **Σπρίγκφελδ** ἀποικία δεικνύει τι δύνανται νὰ πράξωσιν αἱ ἀπανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καὶ μακρὰν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας ὑπερδιακόσται ἑλληνικαὶ ἀποικίαι.

Μακρὰν δὲ τοῦ κέντρου τῆς ὀρθοδοξίας μένοντες ἐλκύουσι τοὺς ἐπαίνους καὶ βεβαίως ὑπανάπτουσι τὸν εὐγενῆ ζῆλον τῶν ἐν Ἀνατολῇ καὶ πλησίον ἡμῶν διαμενόντων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἰπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου — Ἐκκλησιαστικά χρονικά — Ἐκκλησία Ἑλλάδος — Διωγμὸς ὀρθοδόξων — Τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ρωσικὸν ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτούτον καὶ ὁ κώδης τῆς Ὀκτατεύχου — Δικαστικὰ ἀγγελίαι.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπισκέψεις ἐπίσημοι.—Τῇ παρασκευῇ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἡ Α. ἔξ. ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τρίτου στρατιωτικοῦ σώματος Μαχμοῦτ Σεφκέτ πασᾶς, εἰς ὃν ἀπεδόθησαν αἱ νενομισμέναι τιμαὶ — ἐπίσης ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ὁ νέος ὑπουργὸς τῶν μεταλλείων καὶ δασῶν καὶ βουλευτὴς Σμύρνης ἔξοχ. Ἀριστείδης πασᾶς Γεωργαντζόγλου — περὶ τὸ δειλινὸν δὲ τῆς κυριακῆς, ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ἀναχωρήσαντος πρὸ μικροῦ ἐκ τῶν Πατριαρχείων, ὁ πρόεδρος τῆς ὀθωμανικῆς Βουλῆς Ἀχμέτ Ριζᾶ βέης, εἰς ὃν ἀπεδόθησαν αἱ δέουσαι τιμαὶ ὑπὸ τοῦ πανοσλ. Μ. πρωτοσυγκέλλου, καὶ τῶν κληρικῶν ὑπαλλήλων τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς. Πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἐντίμου προέδρου τῆς Βουλῆς ἡ Α. Θ. Π. μετέβη τὴν παρελθούσαν πέμπτην εἰς Μακροχώριον, ἐλλείποντος δ' ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ἀφῆκεν ἐπισκεπτήριον.

Ἰπὲρ τῶν ἐν Ἀδάνοις σκληρῶς δοκιμασθέντων ὁμογενῶν τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ἐψηφίσε συνδρομὴν εἴκοσι λίρῶν ἡ δ' ἐκ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Παιδείας καὶ τοῦ ἀξιοτίμου συμβούλου κ. Χ. Κιοσόγλου ἐπιτροπὴ, μεταβάσα εἰς τὸ ἐν Κοντοσκαλίῳ ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον τῇ παρελθούσῃ παρασκευῇ διεβίβασεν αὐτῷ τὰς τοῦ γένους συλλυπητικὰς προεργασίας ἐπὶ τοῖς παθήμασι τῶν ἀδελφῶν Ἀρμενίων κατὰ τὰς αἰματηρὰς ἐν Ἀδάνοις καὶ τοῖς πέριξ σκηνάς.

Θεολογικὴ Σχολή. — Κατὰ τὴν συνοδικὴν τῆς παρελθούσης πέμπτης συνεδρίαν, ἀνακοινωθείσης τῆς παραιτήσεως τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Νικομηδείας ὡς προέδρου τῆς ἐφορίας τῆς ἱερᾶς ἡ Χάλκη Θεολ. Σχολῆς, ὠνομάσθη συνοδικῶς τοιοῦτος ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Διδυμοτείχου κ. Φιλάρετος, ἀνθ' οὗ ἐξελέγη μέλος τῆς ἐφορίας αὐτῆς ὁ σεβ. μητροπολίτης Ξάνθης κ. Ἰωακείμ, ταμίας δὲ ἐφορος, ἀντὶ τοῦ ἀποσυρθέντος πανιερ. μητροπολίτου Γρεβενῶν, ὁ σεβ. μητροπολίτης Εὐασσῶνος κ. Πολύκαρπος.

Ὁρφανοτροφεῖον θηλέων. — Πρόεδρος τοῦ ἐν νήσῳ Πρώτῃ Ἐθνικοῦ Ὁρφανοτροφείου τῶν θηλέων Σινιόσογλου συνοδικῶς ἐξελέγη ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἀγκύρας κ. Σωφρόνιος, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως μηνὸς εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ μεταβάντος πανιερ. μητροπολίτου Σεβρίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνσταντίου.

Μοναστηριακὴ Ἐπιτροπή. — Πρόεδρος τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Μοναστηριακῆς Ἐπιτροπῆς, ἀντὶ τοῦ τέως τούτου πανιερ. μητροπολίτου Γρεβενῶν κ. Ἀγαθαγγέλου, ὠνομάσθη συνοδικῶς ὁ σεβ. μητροπολίτης Προικοννήσου κ. Σωφρόνιος.

Μουσικὸς Σύνλογος. — Ἀντὶ τοῦ παν.μητροπολίτου Λέρον καὶ Καλύμνου κ. Γερμανοῦ, συνοδικῶς ἀνετέθησαν τὰ καθήκοντα προέδρου τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συνεδριάζοντος Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συνλόγου τῷ σεβασμ. μητροπολίτῃ Προικοννήσου κ. Σωφρόνιῳ.

Ἱεροδιδασκαλεῖον Ἀνατολῆς. — Περὶ τοῦ ἐν Σχμῷ Ἱεροδιδασκαλείου «Ἀνατολῆς» εὐχάριστοι μεταδίδονται ἡμῖν εἰδήσεις περὶ τῆς ὑπὸ διδασκάλων καὶ μαθητῶν ἐπιδιώξεως τοῦ σκοποῦ τῆς σχολῆς, ἐπ' ἀγαθῶ τῶν ὁμογενῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κοινοτήτων. Ἰπὲρ τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου τὰ ταμεία τῶν ἐν Σχμῷ ἱερῶν μονῶν χορηγοῦσι κατ' ἔτος 100 λίρας, ἡ δὲ ταμιακὴ κυβέρνητις 8.880 γρόσια. — Κατὰ τὴν διακαινήσιμον ἐβδομάδα διέμενε ἐν Σχμῷ ὁ πανοσιολγ. ἀρχιμ. καὶ διδάκτωρ τῶν νόμων κ. Ἰεζεκιήλ Βελανιδιώτης, ὁ γνωστὸς διὰ τὰς ὑπὲρ ὀρθοδόξιας τοῦ μακαρίου πατριάρχου Κυρίλλου Λουκάρεως διατριβὰς αὐτοῦ, καὶ εἰς ὃν ὁ παν. μητροπολίτης Σχμοῦ κ. Κωνσταντῖνος παρέθηκε γεῦμα καὶ πολλὰς ἀπένευμε τιμὰς. Ὁ πανοσ. κ. Ἰεζεκιήλ, προσκληθεὶς ὑπὸ τῶν διδασκάλων καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου ἐλειτούργησεν ἐν τῷ ναῷ τῆς σχολῆς τῇ κυριακῇ τοῦ Θωμᾶ, ὁμιλήσας ἐν μέσῳ πολλῶν πολλαχόθεν ἐλθόντων ὀρθοδόξων «περὶ καθηκόντων τοῦ ἑλληνος ἱερέως καὶ διδασκάλου». Ἐν τῷ ναῷ παρήσαν ὁ ἐκ τῶν βουλευτῶν κ. Στ. Χαστᾶς, ὁ γυμνασιάρχης, ὁ φιλογενὴς εὐεργέτης τῶν ἐν Σχμῷ κοινωφελῶν ἱδρυμάτων κ. Ἀλ. Πασχάλης καὶ τινες τῶν ἐν τῇ ταμιακῇ συνελύσει πληροξουσίων. Κατὰ τὸ γεῦμα, ὁ ἱερολγ. τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου διευθυντὴς κ. Πάρασκευαίδης συτήτησεν πᾶσιν τὸν πανοσιολγ. ἀρχιμ. κ. Ἰεζεκιήλ.

Ἐπιστημονικὰ ἱδρύματα. — Ἠγγέλθη ἐκ Βερολίνου τῷ συντάκτῃ τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ Μ. χαρτοφύλακι καὶ χρονογράφῳ τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. Μ. Ι. Γεδεών, ὅτι τὸ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτούτον τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας, βαλθεὺς τὰς ἐν τῇ τοπογραφίᾳ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς ἐρεῦνας αὐτοῦ ἀνηγόρευσε αὐτὸν μέλος ἀντεπιστέλλον.

Ἐκκλησίαι ἐν τῇ διασπορᾷ

Κοινότης ἑλλήν. Κάνσας. — Προϊστάμενος τῆς ἐν Κάνσας (Ἀμερικῆς) ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου κοινότητος διωρίσθη ὁ πανοσιολγ. ἀρχιμ. κ. Χαρίτων Παναγόπουλος, ἱεροκήρυξ ἄλλοτε Πατρῶν καὶ κατόπιν Καλαβρύτων, καὶ συντάκτης τῆς ἐν Πτραῖς ἐκδιδομένης «Θρησκευτικῆς Ἠχοῦς».

Νέοι ναοί. — Πρὸ μηνὸς σχεδὸν ἐτέθησαν τὰ θεμέλια τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς ἐν Μιννεαπόλει ἑλλήν. κοινότητος — ἐνέργειαι καταβάλλονται μεταξύ τῶν ἐν Πρόβιδενς ὁμογενῶν.

πρός οικόδομήν ἱεροῦ ναοῦ τῆς αὐτόσε ὀρθοδόξου κοινότητος.

Φιλογενείας ἐκδήλωσις ἐν τῷ Νέῳ Κόσμῳ θεωρεῖται ἡ ἰδρυσις περιοδικοῦ μηνιαίου, ὅπερ ὁ ἐν Νέα Ὑορκῇ Μακεδονικὸς Σύλλογος ἀνέλαβε νὰ ἐκδόσῃ ἀγγλιστὶ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡπειρωτικὸς Ἀστὴρ», πρὸς διαφώτισιν τῶν ἀμερικανῶν ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν ἐν Μακεδονίᾳ δικαίων.

ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ ἀπαραίτητος εἰς πάντας τοὺς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα γράφοντας ἐγένετο διὰ τοῦ προπαραβάντος φύλλου τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐν ᾧ ἀναγινώσκεται πολὺ σαφὲς ἐπαναλήψις καὶ περίληψις τῶν ὁδηγίων καὶ συστάσεων, τῶν ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου γενομένων τοῖς σεβ. ἀρχιερεῦσι πρὸ ἐνδεκαετίας, ὡς εἴπομεν. Αἱ ὁδηγίαι καὶ συστάσεις ἐκεῖναι πρέπει νὰ ληθῶσιν ὑπ' ὅψιν, μὴ νομισθῇ δ' ὅτι ἡ ἀπόδοσις ὀλίγων ἐτῶν παρέγραψε τὴν ἰσχὺν αὐτῶν.

Χάριν τῶν θεοφιλ. ἐπισκόπων ἐπαναλαμβάνομεν τὰς ὁδηγίας, ἅς ὁ ἀειμνήστos πατριάρχης Σωφρόνιος τῷ 1865 ἔδιδεν αὐτοῖς, ἀνακαλῶν ἀρχαίαν κανονικὴν τάξιν, περιεχομένην εἰς ἀχρηστίαν· κατὰ τὴν κανονικὴν ἐκείνην διάταξιν, **ἰσχύουσαν καὶ νῦν** οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι «τοῦ λοιποῦ τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀναγομένης ἐμπιπτούσας ὑποθέσεις» δεόν νὰ διαβιβάζωσι «διὰ τῆς οἰκείας μητροπόλεως δι' ἧς ἔχουσι λαμβάνειν καὶ τὰς ἀναλόγους ἀπαντήσεις καὶ διαταγὰς, διατηρουμένης διὰ παντός τῆς ἀρχαίας ταύτης ἱερᾶς τάξεως, ἐκτὸς ἐκτάκτου περιστάσεως καὶ ἀνάγκης, καὶ ὅσας τι συμβαίνει προσωπικὸν μεταξὺ μητροπολίτου καὶ ἐπισκόπου». Τοιαύτην τινὰ σύστασιν καὶ πρὸς πάντας τοὺς ὀρθοδόξους ἐποίησατο ἡ Ἐκκλησία, σιστήσασα πᾶσι, διὰ τῆς ἀπὸ 22 Σεπτεμβρίου 1887, ἕνα περὶ πάσης ὑποθέσεως κοινοτικῆς ὑποβάλλωσι τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐγγράφους αὐτῶν αἰτήσεις διὰ τοῦ οἰκείου ἀρχιερέως, ἐπισκόπου ἢ μητροπολίτου, ἐκτὸς βεβαίως τῆς περιπτώσεως, ἣν προέβλεψεν ἡ τοῦ 1865 διάταξις, ὅσας δὴλον ὅτι συμβαίνει προσωπικὸν τι μεταξὺ τοῦ ἀρχιερέως καὶ αὐτῶν.

Τόσον δὲ περὶ τῶν ἰδιωτῶν, ὅσον καὶ περὶ τῶν πνευρ. μητροπολιτῶν καὶ τῶν θεοφιλ. ἐπισκόπων καὶ τῶν εὐλαβεστάτων ἐξάρχων καὶ ἡγουμένων, ὅσοι κατ' ἀνάγκην ἤθελον ἀναφέρεσθαι πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῶν ἀρχὴν, ἀνάγκη νὰ σημειώσωμεν καὶ πάλιν ὅτι, οὐχὶ μόνον τῷ 1898, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1889 συνοδικῶς ἡγγέλθη τοῖς γράφουσιν ὅτι δι' ἐκάστην ὑπόθεσιν ἰδίαν αὐτῶν ἢ ἐπαρχικὴν ἢ ἰδιαιτέραν πρέπει νὰ γράψωσιν ἐπιστολὴν, ἀποφεύγοντες τὴν ἐν ἐνὶ γράμματι σύμμιξιν πολλῶν ὑποθέσεων. Περιττὸν φρονοῦμεν νὰ ἐπεξηγήσωμεν τὴν εὐρύτητα τῆς ἐπὶ τούτῳ γενομένης ὁδηγίας τοῖς σεβ. ἀρχιερεῦσιν, ἀναφερομένης καὶ εἰς πάντας ἐν γένει τοὺς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν γράφοντας.

Αἱ ἐπὶ τούτῳ ἐκκλησιαστικαὶ ὁδηγίαι πέμπονται πρὸς πάντας ἀσφαλῶς, ἐπαναλαμβάνονται ἀκριβῶς πάντοτε, καὶ περιέχονται μάλιστα ἐν τῇ τῷ 1900 ἐκδοθείσῃ «Συλλογῇ πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν ἐγκυκλίων, πατριαρχικῶν ἀποδείξεων καὶ ἐγκυκλίων τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας». Ἐπειδὴ δὲ τὸ βιβλίον τοῦτο κοινὸν ἐγένετο κτῆμα, πρὸ δὲ τούτου

συνέστησεν ἡ Μ. Ἐκκλησία πᾶσι τοῖς γραμματεῦσι τῶν ἱερῶν μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν ἕνα τηρῶσι κώδικα ἀντιγράφων τῶν τοιούτων ἐγκυκλίων καὶ τῶν κανονικῶν διατάξεων, ἀπορίας ἄξιον πῶς τόσῳ ταχέως περιπίπτουσιν εἰς ἀχρηστίαν τοιαῦται ἀνακοινώσεις, ζητοῦσαι τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐν παντὶ τηρητέας τάξεως.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΥΖΙΚΟΥ

Εἰς τὴν ὁσὴν χορεῖαν τῆς θριαμβευούσης Ἐκκλησίας μετέστη ἀπὸ τῆς προχθὲς ὁ **μητροπολίτης Κυζίκου Ἀθανάσιος**. Θλίψιν βυθίσαν εἰς τὴν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν Ἐκκλησίαν ὁ θάνατος αὐτοῦ κατέλιπεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἱεράρχαι καὶ οἱ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ οἱ τὸν ἀειμνήστον γνωρίσαντες καὶ μετ' αὐτοῦ συνεργασθέντες δάκρυα κατὰγουσι, κατὰ τὸ τοῦ σοφοῦ τῆς Βίβλου. Καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ συμπαθητεύσαντες ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογ. Σχολῇ (1865—1871), καὶ οἱ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἀναστραφέντες μετ' αὐτοῦ, πολλὰς ἐξετίμησαν τὴν νοημοσύνην καὶ τὰς κοινωνικὰς ἀρετὰς καὶ τὸν ζῆλον, ὅπερ διετρέφον ὥς τε βοηθὸς ἐν τῷ πατριαρχικῷ Πρωτοκόλλῳ (1871—73, ὡς ὑπογραμματεὺς καὶ κατόπιν (ἀπὸ Φεβρουαρίου 1876) ὡς ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου, καὶ (ἀπὸ Νοεμβρίου 1878—αὐγούστου 1882) ὡς Μ. πρωτοσύγκελλος, συγχρόνως δὲ καὶ ὡς σύνοδος ἐν τῷ πνευματικῷ δικαστηρίῳ καὶ τῇ κεντρικῇ ἐκκλησιαστικῇ ἐπιτροπῇ.

Τὴν ποιμαντικὴν αὐτοῦ δεξιότητα καὶ σύνεσιν ἐξετίμησαν ἡ ἐπαρχία Σισανίου καὶ Σιατίστης, ἧς ἐψηφίσθη μητροπολίτης τῇ 9 αὐγούστου 1882, ὅτε διέτριβεν ἐν Βιέννῃ μετὰ τοῦ μακαρίτου διδασκάλου τοῦ Γένους Ἀνδρέου Σπαθάρη, ἡ δυσδιοίκητος μητρόπολις Θεσσαλονίκης, ἣν ἐκόσμει ἀπὸ μαΐου τοῦ 1893 μέχρι ὁκτωβρίου 1903 καὶ ἔκτοτε ἡ τῆς Κυζίκου. Πολλὴν κακτημένος πείραν διεκρίθη καὶ ὡς μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀπὸ τοῦ ἀπριλίου τοῦ 1888 μέχρι τέλους ἰουλίου 1891 καὶ ἀπὸ νοεμβρίου 1904 μέχρι σήμερον, καὶ ὡς πρόεδρος τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ἀπὸ τοῦ ἀπριλίου τοῦ 1905. Τῷ 1894 ἐπισκεψάμενος, ἐντολῇ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, τὸ Ἅγιον Ὄρος, συνηριθμήθη ἐν τοῖς ἀδελφοῖς τῆς εὐχεστῆς μονῆς Μεγίστης Λαύρας.

Τῆς κηδείας τοῦ ἀειμνήστου προεξῆρχον οἱ σεβ. μητροπολίται Πισιδίας, Ἀγκύρας, Χίου, Σωζοαγαθοπόλεως, Ξάνθης, Γρεβενῶν, Ἐλασσῶνος, Προικοννήσου, Ἡλιουπόλεως καὶ 40 Ἐκκλησιῶν, μετὰ τοῦ πρεσβυτέρου τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ καὶ τῶν ναῶν Ταξιαρχῶν Παλατᾶ καὶ Παλίνου—ἐποντο δὲ οἱ σεβασμ. μητροπολίται Καισαρείας, Νικομηδείας, Δέρκων, Πελαγονίας, Φιλιπποπόλεως, Βάρνης, Μεσημβρίας, Λέρου καὶ Καλύμνου, Σάρδεων, πρῶν Ἐρσεκίου, οἱ θεοφιλ. ἐπίσκοποι Παμφύλου, Ἐρυθρῶν, Ἐλαίας Μυρέων, καὶ Ἀργυροπόλεως, ὁ ἐπίτροπος τῆς ἱερᾶς μονῆς Σινᾶ, πάντες οἱ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ὑπάλληλοι τοῦ Πατριαρχείου καὶ πλῆθος λαοῦ.—Ἡ Α. Ἐξ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Γρυπάρης

μετὰ τοῦ Α' διερμηνέως κ. Ἀλ. Ναοῦμ, οἱ βουλευταὶ κκ. Κοσμίδης, Χωνάτος, Δίγκας, Μπούσιος, Τσελεμπίδης, τὰ μέλη τοῦ ἐντίμου Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου καὶ πολλοὶ τῶν ἄλλοτε χρηματισάντων μελῶν αὐτοῦ, καθηγηταὶ τινες τῆς Θεολογ. Σχολῆς Χάλκης, τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς καὶ τινων ἐθνικῶν σχολῶν παρηκολούθησαν τῇ νεκρικῇ πομπῇ ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ μακαρίτου μέχρι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ὑπερπληρωθέντος πολλοῦ ἐκκλησιασματος, οὗ μετὰξὺ διεκρίνοντο ἱκανοὶ ἐκ Σιατίστης, Θεσσαλονίκης καὶ Κυζίκου.— Τὸν ἐπικήδειον ἀπήγγειλεν ὁ πανοσιολογ. ἀρχιεραρχματεὺς τῆς ἱερᾶς Συνόδου κ. Ἀθην. Πιπέρας—ὁ νεκρὸς ἐτάφη ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ὅπου τὸ τρίτάκιον ἔψαλλον οἱ μέχρι τοῦ τάφου συνοδεύσαντες τῷ θρηνουμένῳ προσφιλεῖ ἀδελφῷ σεβασμ. μητροπολίτῃ Σωζοαγαθοπόλεως, Γρεβενῶν, Προικονήσου καὶ 40 Ἐκκλησιῶν. Ἐν τῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς παρῆν καὶ ὁ σεβ. μητροπολίτης Διδυμοτείχου. Ὁ κείμενος Ἀθανάσιος ὁ Κυζίκου λείπει μνήμην ἐμπείρου καὶ νοσημονεστάτου ἀρχιερέως, ἥτις εἰς τοὺς ἐν Μακεδονικαῖς ἐπαρχίαις ζῶντας ἐπὶ πολὺ ζῶσα θέλει διαμείνει.

Ἐκκλησία Ἑλλάδος

Ἀρχιερεῖς τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.—

Ἐκ τῆς ἐκδοθείσης ἄρτι Ἐπετηρίδος τοῦ Ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδείσεως, ἔτους 1907—1907, διασκευάζοντες ἐκδίδομεν ἐν συντομίᾳ ἀναγραφὴν τῶν ἐν τῷ βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος σήμερον ἀρχιερέων, μετὰ σημειώσεως τοῦ χρόνου τῆς χειροτονίας αὐτῶν. Τούτων ἀριθμοῦνται **μητροπολίτης εἰς**, ὁ Ἀθηνῶν Θεόκλητος Μηνόπουλος, χειροτονηθεὶς (ἀρχιεπίσκοπος Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης) τῇ 4 δεκεμβρίου 1892—**ἀρχιεπίσκοποι** ἔξ, ὁ Ἀργολίδος Νίκανδρος Δελούκας, ἀπὸ 17 μαρτίου 1882—ὁ Ἀκαρνανίας καὶ Ναυπακτίας Παρθένιος Ἀκύλας, ἀπὸ 9 δεκεμβρίου 1892—ὁ Ζακύνθου Διονύσιος Πλέσας, ἀπὸ 18 μαρτίου 1894—ὁ Ἀρτης Γεννάδιος Παναγιωτόπουλος, ἀπὸ 23 ὁκτωβρίου 1894—ὁ Κορινθίος Βαρθολομαῖος Γεωργιάδης, ἀπὸ 21 αὐγούστου 1899 καὶ—ὁ Κερκύρας Σεβαστιανὸς Νικοκάβουρας, ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους· **ἐπίσκοποι** εἴκοσι πέντε· ὁ Λαρίσης, Φερσάλων καὶ Πλαταμῶνος Ἀμβρόσιος Κτισάρας, χειροτονηθεὶς τῇ 16 μαρτίου 1875 ἐπίσκοπος Πλαταμῶνος, ὁ ἀρχαιότερος τῶν ἀρχιερέων τοῦ βασιλείου—ὁ Παρονάξις Γρηγόριος Γιακουμῆς, ἀπὸ 6 μαρτίου 1882—ὁ Γόρτυς καὶ Μεγαλοπόλεως Ἰωάννης Μαρτίνος, ἀπὸ 7 ἰουλίου 1901—ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Ἰερώνυμος Βλάχκης, συγχρόνως—ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου Παρθένιος Δημητρώπουλος (συγχρόνως)—ὁ Φωκίδος Ἀμβρόσιος Τσάπος, ἀπὸ 9 ἰουλίου 1901—ὁ Εὐρυτανίας Σεραφεῖμ Δομβοῖτης, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἡμέρας—ὁ Φανηρίου καὶ Θεσσαλιώτιδος Εὐθύμιος Πλατῆς, συγχρόνως—ὁ Κυθήρων Εὐθύμιος Καββαθᾶς, συγχρόνως—ὁ Κεφαλληνίας Δαμασκηνὸς Πολυδώρου, συγχρόνως—ὁ Ἡλείας Δαμασκηνὸς Σπηλιωτόπουλος, ἀπὸ 21 αὐγούστου 1901—ὁ Μεσσηνίας Μελέτιος

Σακελλαρόπουλος, ἀπὸ 9 ἰουλίου 1904—ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανὸς Μεταξᾶς, ἀπὸ 12 ὁκτωβρίου 1906—ὁ Φθιώτιδος Θεόφιλος Ἰωάννου, ἀπὸ 21 ὁκτωβρίου 1906—ὁ Πικρῶν Ἀντώνιος Παράσχης, ἀπὸ 29 δεκεμβρίου 1906—ὁ Σύρου καὶ Τήνου Ἀθανάσιος Λεβεντόπουλος, ἀπὸ 10 ἰουλίου 1907—ὁ Τρίκκης καὶ Στεφάνων Ἀνθίμος Παντελάκης, ἀπὸ 11 ἰουλίου 1907—ὁ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν Ἰωάσαφ Σιάκος, ἀπὸ 12 ἰουλίου 1907—ὁ Χαλκίδος καὶ Καρυστίας Χρυσάνθος Προβατᾶς, ἀπὸ 14 ἰουλίου 1907—ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Γερμανὸς Τρωάκος, ἀπὸ 16 ἰουλίου 1907—ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Χαρίτων Κανελοπούλος, ἀπὸ 19 ἰουλίου 1907—ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης Δανιὴλ Σουλίδης, συγχρόνως—ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Γαβριὴλ Πικριώαννου, ἀπὸ 9 αὐγούστου 1907—ὁ Δημητριάδος Γερμανὸς Μυρομαμάτης, ἀπὸ 10 αὐγούστου 1907 καὶ—ὁ Θήρας Ἀγαθόγγελος Γεωργιάδης, ἀπὸ 26 ὁκτωβρίου 1907.

Ἱερατικά ὄχλοι—Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1907—8 ἡ μὲν Ἐκκλησιαστικὴ Ριζάρειος σχολὴ ἠρίθμει μαθητὰς 75 καὶ διδασκάλους 11—ἡ Ἱερατικὴ τῆς Ἀρτης 45 μαθητὰς καὶ 5 διδασκάλους, καὶ—ἡ Ἱερατικὴ τῆς Τριπόλεως 5 διδασκάλους καὶ αὐτῇ, 27 δὲ μαθητὰς.—Ἐν τῇ θεολογικῇ σχολῇ τοῦ ἐθν. πανεπιστημίου ἀναφέρονται διδάξαντες ἔξ καθηγηταὶ καὶ πέντε ὑφηγηταί.

Μοναὶ ἐν Ἑλλάδι.—Εἰς εἴκοσιν ἔξ νομοὺς ἀναγράφονται ὑπάρχοντες 167 μοναστήρια ἀνδρεῖα καὶ 10 γυναικεῖα, μοναχοὺς ἀριθμοῦντα τὰ πρῶτα 1743, μοναχὰς τὰ δευτέρω 225—καὶ μοναὶ Ἀκωνίας, περὶ τὰς 31, καθὼ ἀνοργάνιστοι μείνουσιν ἔξω τοῦ καταλόγου—ἐν μόνῳ τῷ νομῷ Τριφυλίας οὐδεμία ἀναφέρεται μονὴ Γυναικεῖα μοναὶ ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς νομοῖς Κεφαλληνίας τρεῖς, Ἀχαΐας, Κυκλάδων, Κερκύρας ἀνὰ δύο, καὶ Ζακύνθου μία· τὰς ὀλιγωτέρας μοναχὰς (4) ἔχει ἡ ἐν Ζακύνθῳ, τοὺς ὀλιγωτέρους μοναχοὺς (ΔΥΟ) ἔχει ἡ ἐν Λαρίσσει μία ἀνδρεῖα μονὴ.—Τὰς περισσοτέρας μονὰς κέκτηται ὁ νομὸς Ἀχαΐας, 14 ἀνδρῶν καὶ 2 γυναικῶν καὶ τοὺς περισσοτέρους ἄρα μοναχοὺς (396 καὶ μοναχὰς 35)—ἐκ τῶν μεγάλων μοναστηρίων τὸ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἀριθμεῖ μοναχοὺς 125, τὸ τῶν Ταξιάρχων Αἰγίου 90 καὶ ἡ Λαύρα τῶν Καλαβρύτων 50.

Μετόχια.—δέον νὰ σημειώσωμεν ὅτι 64 μοναστήρια προσηρτήθησαν ὡς μετόχια εἰς ἑτέρας μονὰς, διὰ βασιλικῶν διαταγμάτων, ὧν ἀρχαιότερον ἐν τῇ ἐπισήμῳ ταύτῃ Ἐπετηρίδι σημειοῦται τὸ ἀπὸ 2 μαΐου 1833 περὶ τῆς μονῆς ἁγίων Ἀποστόλων Παμφίλης, προσηρτημένης τῇ μονῇ Προυσοῦ (Καρπενήσιου)—Ἀρχαιότεραι μοναστηρίων προσαρτήσεις εἰς ἑτέρας σημειοῦνται ἡ ἀπὸ 10 ἰανουαρίου 1551 τῆς Κοιμήσεως (Μεσσηνίας) Σερφίου εἰς τὴν αὐτόθι μονὴν Ταξιάρχων—ἡ τῆς Εὐαγγελιστρίας (Κερκύρας) εἰς τὴν αὐτόσημον (τῷ 1770) τῆς Θεοτόκου Πλατυτέρης—καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου Ε' (τῷ 1798) προσάρτησις τῶν ἐν Φιλιατροῖς τοῦ νομοῦ Ἡλείας δύο μονῶν Γενεσίου Θεοτόκου καὶ ἁγίου Ἰωάννου εἰς τὴν ἐν τῷ δήμῳ Λετρίνων (Ἡλείας) μονὴν τῆς Κοιμήσεως Σκαφιδιάς, ἔχουσιν μοναχοὺς δέκα καὶ ὀκτώ.—Τῶν 64 μετοχιῶν ἐν ἔχει διοίκησιν ἰδιορρυθμον.

ΥΠΟΜΝΗΣΕΙΣ τινές εἰσὶ χοροὶ μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῶν στατιστικῶν τούτων εἰδήσεων. Ἀρχιερεῖς ὑπάρχον, μετὰ τὸν νόμον τῆς 9 Ἰουλίου 1852, κατ' ὅλον τὸ βασιλεῖον 24, ὧν εἰς μητροπολίτας, ὁ Ἀθηνῶν, δέκα ἀρχιεπισκοπῶν (Ἀκρηνάκης καὶ Αἰτωλίας, Ἀργολίδος, Κορινθίας, Μενεβασίας καὶ Κυνουρίας, Μεσσηνίας, Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, Πατρῶν καὶ Ἠλίας, Σύρου καὶ Τήνου, Φθιώτιδος καὶ Χαλκίδος) καὶ δέκα τρεῖς ἐπίσκοποι—Ἀπὸ τοῦ 1863—1882 προτετέθησαν τρεῖς μητροπολίται (Κερκύρας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου), δύο ἀρχιεπίσκοποι (Λευκάδος καὶ Κυθήρων) καὶ δύο ἐπίσκοποι (Ἰθάκης καὶ Πζῶν) τῆς Ἐκκλησίας δηλ. τοῦ Ἰονίου κράτους) καὶ ἐκ τῶν τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας τέσσαρες μητροπολίται (Λαρίσσης, Ἄρτης, Δημητριάδος, καὶ Φαναριοφερσίων) καὶ πέντε ἐπίσκοποι (Πλαταμῶνος, Τρίκης, Σταγῶν, Θυμακοῦ καὶ Γαρδικίου) ἤτοι 16 ἐπισκοπικαὶ διοικήσεις. Οὕτως, ἀπὸ τεσσαρῶντα τοιούτων, κατήλθεν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀρχιεπισκοπῶν καὶ ἐπισκοπῶν εἰς τριάκοντα καὶ δύο, ἐνθ' ὁ πληθυσμὸς τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου ἐντὸς ἐβδομήκοντα ἐτῶν ὑπερεδιπλασιάσθη.—Μέχρι τοῦ 1821 αἱ ἐν Πελοποννήσῳ, Στερεῇ Ἑλλάδι καὶ ταῖς τοῦ Αἰγαίου νήσοις ἐπαρχίαις ἡριθμοῦν 19 μητροπολίτας: Κορίνθου, Μονεμβασίας, Παλαιῶν Πατρῶν, Λακεδαιμονίας, Ἀθηνῶν, Ἄρτης, Χριστιανοπόλεως, Ὠλένης, Ρέοντος καὶ Πρακτοῦ, Νέων Πατρῶν, Αἰγίνης καὶ Ὑδρας, Τζίας καὶ Θερμίων, Θηβῶν, Περναφίας, Σίφνου καὶ Μήλου, Ἀνδρου καὶ Σύρου, Τήνου, Εὐρίπου, καὶ Σαντορίνης—τρεῖς ἀρχιεπισκοπῶν: Ἀκοῶν, Δημητριάδος, καὶ Ζηρυάδας—καὶ εἴκοσι καὶ τρεῖς ἐπισκόπους: Καρύστου (τοῦ Εὐρίπου), Λιτῆς καὶ Ἀγράφων, Λοιδωρικίου, Ζητουνίου, Ραδοβυσίου, Σκοπέλου (πέντε τοῦ Ἀκρίσσης), Σκύρου, Μενδενίτζης, Σελώνων, Ταλαντίου (τέσσαρες τοῦ Ἀθηνῶν), Ἀνδρούσης, Ἐλους, Μαΐνης, Μηλέας, Πλάτης, Λαγίας (ἐξ τοῦ Μονεμβασίας), Βρεσθένης, Καρυοπόλεως, Μελιτίνης (τοῦ Λακεδαιμονίας), Κερνίκης καὶ Καλαβρύτων, Μεθώνης, Κορώνης (τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν), καὶ Δαμαλῶν (τοῦ Κορίνθου)—δηλὸν οὖν τεσσαρῶντα καὶ πέντε, ὧν τὸ ποιμαντικὸν ἔργον διεξάγουσι σήμερον εἴκοσι καὶ δύο ἀρχιερεῖς.

Ἐκ τῶν ἀρχιερέων τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος τρεῖς εἰσὶν ἐκ τῶν νήτων τῆς Ὀθωμαν. αὐτοκρατορίας: ὁ Δημητριάδος ἐκ Ψαρρῶν καὶ ὁ Πλαταμῶνος καὶ ὁ Φωκίδος ἐκ Καλύμνου—ὅσοι δὲ ἔχουσι διπλωμα τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. Σχολῆς: ὁ Πλαταμῶνος (ἀπὸ τοῦ 1869) καὶ ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης (τῷ 1893).—Ἐκ τούτων ὁ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν Ἰωάσαφ ἐχημάτησε (μέχρι τοῦ 1876) σχολάρχης τῆς Ἀθωνιάδος (κεντρικῆς, ἐν Καρεαίς, Ἀγίου Ὁρους) σχολῆς.

Ἐκ τῶν μοναστηρίων πέντε μόνον τιμῶνται ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἀγίας Τριάδος (τὰ τέσσαρα ἐκ τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ)—ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τιμῶνται ἐπ' ὀνόματι τοῦ γενεσίου ἢ τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου—ἐπ' ὀνόματι τοῦ πρωτοκλήτου τῶν ἀποστόλων Ἀνδρέου μόνον ἐν (καὶ τοῦτο ἐν Κεφαλληνίᾳ), καὶ ἐπ' ὀνόματι τῆς ἀγίας Εὐφημίας ἐν, ἐν Κερκύρᾳ, ἀμφοτέρω γυναικεῖα.

ΣΗΜ. Α'. Παρὰ τὰ ὀνόματα τῶν μονῶν ἡ Ἐπετηρὶς σημειοὶ καὶ τὸ ἔτος τῆς ἰδρύσεως, ἀλλὰ κατὰς τὰς φερομένας ἀσυστάτους παραδόσεις: οἷον Μ. Σπηλαίου 361, Γεροκομείου (Πατρῶν) 501, Μαλεβῆς; (Ἀρκαδίας) 717,—καὶ τὰ παραπλήσια, πολλῆς ἀκριβέσεως δεόμενα.

Β'. Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1833—1834 κατηργήθησαν ἐν τῷ τότε βασιλείῳ τῆς Ἑλλάδος τριακόσια ἐννεήκοντα τέσσαρα μεγάλαι καὶ μικρὰ μοναστήρια, ὧν τὰ δέκα καὶ ἑξ γυναικεῖα διατηρήθησαν δὲ 146, ὧν 63 ὅλα ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς διοικήσεσιν Οἰτύλου καὶ Γυθείου ἔμειναν ἀπείρυστα, ἕνεκα τῶν ἐν Μάνη τότε γενομένων ταραχῶν.

Γ'. Αἱ περὶ ἀρχιερέων ὑπομνήσεις καὶ ἡ Β' σημείωσις περὶ μοναστηρίων ὁρμολογῶνται εἰς ἑτέρας πηγὰς, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν Ἐπετηρίδα.

ΔΙΩΓΜΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ

(Συνέχεια ἀπὸ τοῦ προηγούμενου ἀριθμοῦ)

ΠΙΝΑΞ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΠΕΛΑΓΟΝΙΑΣ

ΧΩΡΙΑ ΚΑΘ' ΟΛΟΚΛΗΡΙΑΝ ΜΕΤΑΣΤΑΝΤΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑΝ

Μέχρι τοῦ 1900. Ἐκ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν χριστιανικῶν χωρίων τῆς Ἐπαρχίας Πελαγονίας, ἀνερχομένων εἰς 229, ἀπεσκήρτησαν καὶ ἀνεγνώρισαν τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐξάρχιας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ ἔτους 1900 τὸ ὅλον 105 χωρία.

Ἀπὸ τοῦ 1900 καὶ ἐντεῦθεν τὰ ἐξῆς 17.

1) Δόμπρομιο. Μετὰ πολλὰς ἀμφιταλαντεύσεις ἐκηρύχθη ὀριστικῶς σχισματικὸν τῷ 1906, πλὴν τῆς οἰκογενείας τοῦ ἱερέως. Καὶ ὑπὸ τοῦ Βουλγάρου ἐπισκόπου ἐν τῷ Νομαρχιακῷ Συμβουλίῳ ἀνεγνώρισθη ὅτι διατέλει Πατριαρχικὸν μέχρι τοῦ 1903 ἡ ἐκκλησία κατέχεται ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων **2—3) Ράστανι καὶ Ρίμπαρτσι.** Ἀπεσκήρτησαν μόνον κατὰ τὸ ἔτος 1905, τρομοκρατηθέντα ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Αἱ ἐκκλησίαι κατέχονται ὑπ' αὐτῶν. **3—10) Τίρον, Σίρψι Πασόβαρέϊτσα, Γοαῖρλι Ἀνω καὶ Κάτω, Ἀγλαρτσι Ἀνω καὶ Κάτω.** Ἀπεσπάσθησαν βίβλ. κατὰ τὸ ἔτος 1903. Καὶ ταῦτα ἀνεγνώρισθησαν ὑπὸ τοῦ Βουλγάρου ἐπισκόπου ὡς διατελέσαντα Πατριαρχικά μέχρι τοῦ 1903. Αἱ ἐκκλησίαι κατέχονται ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. **11) Μπεραντσι.** Ἀπεσκήρτησε βίβλ. τῷ 1903, ἔχει δύο ἐκκλησίας κατεχομένας ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. **12—17) Καμπάλαχτι, Νόσπαλ, Δουμπρούδοβον, Μπίλτσσε, Μοῖνο, Πόλτσιστσα.** Διατέλουν Πατριαρχικά μέχρι τοῦ 1903, βίβλ. ἀποσπασθέντα. Αἱ ἐκκλησίαι κατέχονται ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, ὡς καὶ αἱ τῶν μέχρι τοῦ 1900 τῇ Ἐξάρχίᾳ μεταστάντων 105 χωρίων.

ΧΩΡΙΑ ΑΜΙΓΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ

Εἰς τὰ χωρία ταῦτα ἀνερχόμενα εἰς 60 συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ ἐξῆς: Ἰβερι, Ράπες, Ὀρλε καὶ Μπῆρνικ, εἰς

τάς ἐκκλησίας τῶν ὁποίων μεταβαίνοντες λειτουργοῦσιν ἀνενόχλητοι οἱ τε Ὁρθόδοξοι ἱερεῖς καὶ οἱ σχισματικοί, ἀναλόγως τῶν κατὰ καιροῦ ἐνεργειῶν τῶν Ὁρθοδόξων ἢ τῶν Βουλγάρων. Τὰ δύο τελευταῖα Ὁρλε καὶ Μπῆρνικ θεωροῦνται μᾶλλον βουλγαρίζοντα. Αἱ ἐκκλησίαι καὶ τῶν 4 χωρίων εἶναι ἀνοικταί.

ΧΩΡΙΑ ΜΙΚΤΑ

1) Μοναστήριον. Ἡ ἐν αὐτῷ ἐκκλησία τῆς Ἀγίας Κυριακῆς, κτισθεῖσα διὰ Πατριαρχικοῦ Φιρμανίου, ἡρπάγη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ἐπιστράφησα. Ἡ ὁριστικὴ αὐτῆς ἀρπάγη ἐγένετο κατὰ τὸ 1878, ἔκτοτε δὲ διατελεῖ ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν Βουλγάρων. **2) Μπροῦ-δνικ.** Μετὰ πολλὰς διεκδικήσεις τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησίας, ἀπελπισθέντες οἱ Βούλγαροι ἔκτισαν ἰδίαν ἐκκλησίαν κατὰ τὸ ἔτος 1908. **3) Μεσαῖον Ἰγρι.** Μετὰ τὸ Σύνταγμα, κατόπιν τυχόντων τῶν ἐν αὐτῷ βουλγαρίζοντων, αἱ Ἀρχαὶ ἔκλεισαν τὴν ἐκκλησίαν ἥτις καὶ διατελεῖ κλειστή. **4) Κίρκλινον.** Ἐχει δύο ἐκκλησίας καὶ 1 Μονήν. Ἡ μία τῶν ἐκκλησιῶν εἶχε καταληφθῇ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων τῷ 1904, ἡ δὲ ἑτέρα, ἡ κεντρικὴ, κατελήφθη ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸ Σύνταγμα, κυβερνητικῇ ἀνοχῇ. **5) Κλαπούδτιτσα.** Ἀνεκαθεν Πατριαρχικόν. Μετὰ τὸ Σύνταγμα, σχηματισθείσης μερίδος Βουλγαρικῆς, διεξεδικήθη ἡ ἐκκλησία καὶ ἐκλείσθη ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν. **6) Δίχοβον.** Κοινότης Βουλγαρικῆ ἐσχηματίσθη μετὰ τὸ Σύνταγμα. Ἡ ἐκκλησία κατέχεται ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων. Εἰς τοὺς σχισματικούς ἐπετράπη ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν ἡ ταφή τῶν νεκρῶν τῶν εἰς τὸ ὀρθόδοξον νεκροταφεῖον. **7) Νοβάκ.** Μετὰ τὸ Σύνταγμα, κατόπιν διενέξεων μεταξὺ Πατριαρχικῶν καὶ σχισματικῶν, ἡ Ἀρχὴ προέβη εἰς τὸ κλείσιμον τῆς ἐκκλησίας. **8—9) Κριβογκάστани, Βήρυτιανι.** Εἰς τὰ δύο ταῦτα χωρία τελεῖται ἡ λειτουργία ἐκ περιτροπῆς ὑπὸ Σερβιζόντων καὶ σχισματικῶν ἱερέων. **9) Νικοδίμ.** Μέχρι τοῦ Συντάγματος ἐτελεῖτο ὡς ἄνω ἐκ περιτροπῆς ἡ λειτουργία. Μετὰ τὸ Σύνταγμα κατελήφθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων.

ΠΙΝΑΞ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΟΓΛΕΝΩΝ

ΧΩΡΙΑ ΚΑΘ' ΟΔΟΚΛΗΡΙΑΝ ΜΕΤΑΣΤΑΝΤΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑΝ

Μέχρι τοῦ 1900. Ἐκ τοῦ ὁλικοῦ ἀριθμοῦ τῶν χριστιανικῶν χωρίων τῆς ἐπαρχίας Μογλενῶν, ἀνερχομένων εἰς 44, ἀπεσκήρτησαν καὶ ἀνεγνώρισαν τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐξαρχίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ 1900 μόνον 3 χωρία.

Ἀπὸ τοῦ 1900 καὶ ἐντεῦθεν τὰ ἐξῆς 18.

1) Ἐξησοῦ. Ἀπεσκήρτησε τῷ 1877, τῶν Βουλγάρων καταλαβόντων τὰς δύο ἐκ τῶν 3 Πατριαρχικῶν ἐκκλησιῶν. Μέχρι τοῦ 1404 ἡτομικόν. Φονευθέντος τοῦ Ἑλλήνος ἱερέως, τὸ χωρίον ὁλόκληρον ἐκηρύχθη σχισματικόν, ἡ δ' ἐκκλησία τῶν ὀρθοδόξων ἐκλείσθη. Μετὰ τὸ Σύνταγμα ὁμοῦς κατελή-

φθη καὶ αὕτη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. **2) Ρακίτα.** Ἀπεσκήρτησεν ὁλόκληρον κατὰ τῷ 1894. Μέρος τῶν κατοίκων ἀπὸ τοῦ 1003 προσῆλθεν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, λαβοῦσα εἰς τὴν κατοχὴν τῆς μίαν τῶν δύο ἐκκλησιῶν τοῦ χωρίου. Τῷ 1907 ὁμοῦς ἐκηρύχθη ὁλόκληρον σχισματικόν. Ἡδὴ ἀμφότεραι αἱ ἐκκλησίαι κατέχονται ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. **3) Ναλμπάν-τκιοῖ.** Ἐγένετο σχισματικόν τῷ 1900, καταληφθείσης τῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. **4) Μόκραйна.** Ἀπεσκήρτησε τῷ 1877. Μετ' ἀλλεπαλλήλους μεταβολὰς εἶχε τῇ ὀρθοδοξίᾳ προσέλθει ὁλόκληρον τῷ 1906. Ἀμέσως μετὰ τὸ Σύνταγμα κατελήφθη ἡ ἐκκλησία ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ ἐκηρύχθη ὁλόκληρον σχισματικόν. **5) Νεβόλιανη.** Μερὶς χωρικῶν εἶχεν ἀποσκήρτησει τῷ 1898 καταλαβοῦσα τὴν μίαν τῶν δύο ἐκκλησιῶν. Τῷ 1906 ἀπεσκήρτησε καὶ ἡ ἐπίλοιπος μερίς, ἀλλ' ἡ ἐκκλησία ἐκλείσθη ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν. Μετὰ τὸ Σύνταγμα ἐπεχείρησαν οἱ κάτοικοι νὰ καταλάβωσιν αὐτήν, ἡ δὲ Ἀρχὴ προέβη εἰς τὴν σφραγίσιν αὐτῆς κατόπιν διαμαρτυριῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μογλενῶν. Ἀλλ' οἱ Βούλγαροι διέρρηξαν τὰς σφραγίδας καὶ τὴν κατέλαβον. **6) Λάζενι.** Σχισματικόν ἀπὸ τοῦ 1907. Ἡ ἐκκλησία εἶχε κλεισθῇ, μετέβαινε δὲ κατὰ καιροῦς ὀρθόδοξος ἱερεὺς καὶ ἐλειτούργει. Μετὰ τὸ Σύνταγμα κατελήφθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. **7—3) Ἄνω καὶ Κάτω Καλνίκ.** Σχισματικά ἀπὸ τοῦ 1903. Οἱ Βούλγαροι κατέχουσι τὴν ἐκκλησίαν. **9) Παπαδιά.** Ἀπεσκήρτησε τῷ 1903, ἀλλὰ μεταγενεστέρως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν. Μετὰ τὸ Σύνταγμα ὁμοῦς ἐκηρύχθη σχισματικόν. **10, 11, 12 καὶ 13) Σακούλεβο, Χαδάνοβο, Σῶδιτς καὶ Κονοῦχι.** Σχισματικά ἀπὸ τοῦ 1902. Αἱ ἐκκλησίαι κατέχονται ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. **14 καὶ 15) Γκαύλεντσι καὶ Σπάντσα.** Σχισματικά ἀπὸ τοῦ 1903. Αἱ ἐκκλησίαι εἶνε εἰς χεῖρας τῶν Βουλγάρων. **16) Ἰντοκο.** Ἐπαυλὶς Τουρκικὴ με' ὀλίγας οἰκίας χριστιανικὰς ἐχούσας ἐκκλησίαν Πατριαρχικὴν, εἰς ἣν λειτουργεῖ ἐλευθέρως οἰοσδήποτε ἱερεὺς. **17) Ροῦδνικ.** Ἀποσκήρτησεν τῷ 1898, προσῆλθε τῷ 1903 καὶ αὖθις εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν. Τρομοκρατηθὲν ὁμοῦς ὑπέκυψεν εἰς τὸ Σχίσμα ἐντελῶς τῷ 1904. Μετὰ τὸ Σύνταγμα μετέβη Ἑλλήν ἱερεὺς καὶ ἐλειτούργησε, γενόμενος δεκτός. **18) Πεσόδοντσα.** Ἀπεσκήρτησε τῷ 1906 κλεισθείσης τῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν. Μετὰ τὸ Σύνταγμα ἐπεχείρησαν οἱ Βούλγαροι νὰ τὴν καταλάβωσιν, μεθ' ὃ ἐσφραγίσθη ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν, ἀλλ' οὗτοι ἀρχιρέσαντες τὰς σφραγίδας τὴν κατέλαβον καὶ ἤδη εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν.

ΧΩΡΙΑ ΑΜΙΓΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ

Τὰ ἀμιγῆ πατριαρχικά τῆς ἐπαρχίας Μογλενῶν χωρία ἀνέρχονται εἰς 14. Ἐκ τούτων τὸ Μπάτς, ἀποσκήρτησεν τῷ 1906, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν τὸ ἐπόμενον ἔτος καὶ ἡ ἐκκλησία περιήλθε καὶ αὖθις εἰς τὴν κατοχὴν τῶν ὀρθοδόξων. Ταύτην ἀπεπειράθησαν νὰ καταλάβωσιν οἱ Βούλγαροι μετὰ τὸ Σύνταγμα, ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων. Ἐκτοτε τρομοκρατούμενοι ὑπὸ τῶν βουλγαρίζοντων δὲν τολμῶσι νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, μένει δὲ αὕτη

ἀλειτούργητος. **Σέτινα.** Τοῦτο προσήλθεν εἰς τὴν Ὁρθοδόξον ὁλόκληρον μετὰ τὸ Σύνταγμα καὶ ἡ ἐκκλησία περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν ὀρθοδόξων.

ΧΩΡΙΑ ΜΙΚΤΑ

Ταῦτα εἰσὶν τὰ ἀκόλουθα 9. 1.) **Φλώρινα.** Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου κατέχεται ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων. Οἱ Βούλγαροι ἔχουν ἀνεγείρει ἰδίαν ἐκκλησίαν. Ἐντὸς τῆς πόλεως ὑπάρχει ἀγίασμα, τὸ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. ὅπερ μένει κλειστὸν ἀπὸ τοῦ 1896 ἕνεκα διαπληκτισμῶν περὶ αὐτὸ μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων. 2.) **Ἀρμένισκον.** Ἡ κεντρικὴ ἐκκλησία κατέχεται ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, ἡ δὲ Μονὴ, καταληφθεῖσα διὰ πρώτην φοράν ὑπὸ τῶν βουλγάρων τῷ 1898 ἐπανεκτῆθη ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων. Ἀλλὰ τῷ 1905 κατελήφθη ὀριστικῶς ὑπὸ τῶν σχισματικῶν, διατελοῦσα ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν καὶ μέχρι σήμερον. 3.) **Γκορνίτσοβον.** Εἶχεν ἀποσκιρτήσει ὁλόκληρον κατὰ τὸ 1903. Μετὰ τὸ Σύνταγμα μερὶς χωρικῶν προσεχώρησε τοῖς ὀρθοδόξοις ἐπισήμως. Ἐχει δύο ἐκκλησίας ὧν ἡ μία ἐξωκλήσιον εἰς ὃ οὐδεὶς λειτουργεῖ. Ἡ κυρίως ἐκκλησία εἶναι κλειστή. Οἱ σχισματικοὶ χρησιμοποιοῦσι πρὸς λειτουργίαν τὸν νάρθηκα αὐτῆς. 4.) **Σόροβιτς.** Ἡ πατριαρχικὴ ἐκκλησία κατέχεται ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων. Οἱ Βούλγαροι ἀνήγειραν ἰδίαν ἐκκλησίαν. 5.) **Ἀρμενοχώριον.** Ὁμοίως. 6.) **Πάτελι** οἱ ὀρθόδοξοι εἰσὶν ὀλιγάριθμοι. Ἐχει δύο ἐκκλησίας πατριαρχικὰς ὧν ἡ μία κατελήφθη ὑπὸ τῶν σχισματικῶν τῷ 1884. Ἡ ἑτέρα κατεῖχετο ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων μέχρι πρὸ τοῦ Συντάγματος. Μετὰ τὸ Σύνταγμα οἱ βούλγαροι ἀπεπειράθησαν νὰ τὴν καταλάβωσιν, ἡ δὲ Ἀρχὴ κατόπιν διαμαρτυριῶν τῆς Μητροπόλεως κλείσεν αὐτήν. 7.) **Παλαιοχώριον.** Ἀπὸ τοῦ 1890 ἡ λειτουργία γίνεται ἐκ περιτροπῆς μετὰ τῶν ὀρθοδόξων καὶ τῶν βουλγαρίζοντων, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς διοικήσεως. 8.) **Ἐμπόριον.** Ἐχει δύο ἐκκλησίας καὶ ἓν ἐξωκλήσιον. Τῷ 1877 οἱ σχισματικοὶ κατέλαβον τὴν κεντρικὴν, τῷ δὲ 1900 καὶ τὴν ἑτέραν. Οἱ ὀρθόδοξοι κατέχουσι τὸ ἐξωκλήσιον. 9.) **Πέτερσκον.** Ἡ πατριαρχικὴ ἐκκλησία κατέχεται ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων. Οἱ Βούλγαροι ἔχουσιν ἀνεγείρει ἰδίαν ἐκκλησίαν.

Τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ρωσικὸν Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτούτον καὶ ὁ ἀνακαλυφθεὶς ἐν τῇ αὐτοκρ. βιβλιοθήκῃ τοῦ Σεραγίου βασιλικὸς κώδιξ τῆς Ὀκτατεύχου

Φαίνεται δὲ ἐκ τῶν προσημειωθεισῶν παρατηρήσεων ὅτι ὁ Θεοτόκης, ὡς πάντες οἱ σύγχρονοι σοφοὶ ἄνδρες τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ, σμικρὰς ἐκέκτητο πλησιογγραφικὰς γνώσεις, τοῦτου δ' ἕνεκα τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντα περὶ τῶν ἐν λόγῳ κωδίκων, ὅτι ὁ τοῦ ἡγεμόνος Γκίκα κώδιξ ἦτο κατὰ ἑκάτον ἔτη πα-

λαιότερος τοῦ κωδικοῦ τοῦ σπαθάρου Ἀλεξάνδρου δὲν εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῇ ἀρκούντως ὡς πειστικὴ μαρτυρία.

Ἐκ τῶν κατωτέρω συνοπτικῶν μαρτυριῶν τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη περὶ τῶν κωδίκων, οὓς οὗτος μετεχειρίσθη διὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Ὀκτατεύχου αὐτοῦ μαρτυροῦμεν ἐν πρώτοις, ὅτι ὡς βάσις τῆς ἐκδόσεως τῆς Λειψίης ἐτέθη ὁ κώδιξ τοῦ ἡγεμόνος Γκίκα, ἀντιπραβληθεὶς πρὸς τὸν κώδικα τοῦ σπαθαρίου Ἀλεξάνδρου, εἴτα δὲ ὡς βοηθητικὰ ἔργα παρέλαβε τὰς ἐκδιδομένας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐρμηνείας εἰς τὴν Ὀκτατεύχον, ὡς ἐπίσης καὶ ἓνα τρίτον κώδικα, ὃν ἐπρομηθεύθη κατὰ τὸ λέγειν αὐτοῦ, ἐκ Μονάχου. «Αἱ τοῦ Προκοπίου τοῦ Γαζίου εἰς τὴν Ὀκτατεύχον ἀνέκδοτοι ἐρμηνεῖαι . . . » καὶ ταύταις οἱ πανέκλαμπροί τῆς ἐν Αὐγούστῳ ἀριστοκρατείας μεγιστάνες . . . προθύμως ἐχρήσαντο, τὸν αὐτὰς περιέχοντα ἀποστείλαντές μοι κώδικα» μάλιστα ἐκ τοῦ τελευταίου τούτου κωδικοῦ ἠρύσθη πληροφορία καὶ συνεπλήρωσε τὴν δι' ἐκτύπωσιν οὖσαν ἐτοιμὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ! «τούτῳ» οὖν τῷ κώδικι τὸ ἡμέτερον ἀντίγραφον παραθέντες, ὅσα τῶν ὑπομνημάτων ἐν αὐτῷ οὐ προσῆν, ἀπὸ τοῦ κωδικοῦ ἀνελαχάμεθα πάνυ ὀλίγα καταλείψαντες». Καὶ περὶ τοῦ κωδικοῦ τούτου λέγει ὁ Θεοτόκης ὅτι εἶναι λίαν καλιγεγραμμένος, ὅτι δὲν φέρει οὗτος χρονολογίαν ἀλλὰ μόνον ἐπιγραφὴν τὴν ἀκόλουθον: «Ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῆς εἰς Γένεσιν» τῶν ἐκλογῶν ἐπιτομῆς Προκοπίου χριστιανοῦ σοφιστοῦ». Πρακτικῶς ἀκολουθῶς ὁ Θεοτόκης μέρος τῆς εἰσαγωγῆς ταύτης τοῦ Προκοπίου κατακρίνει αὐτὸν σφόδρα διὰ τὴν μέθοδον, ἣν μετεχειρίσθη μὲ τὰς ἐξῆς χαρακτηριστικὰς παρατηρήσεις: «ἄλλα γὰρ οὐκ εὐδόκιμος ἀναδέδεικται ἐν τούτῳ» τῷ πρὸς τὸ διὰ πάντων ἐν γενέσθαι σῶμα τῆς συγγραφῆς διὰ τὴν ἀπροσφυᾶ τῶν διαφορῶν ἐνοιῶν συμπρέμπτωσιν τε καὶ συμπλοκῇ, ἐξ ὧν οὐχ ἡ τυχούσα ἀσάφεια· πολλῶ γὰρ βέλτιον εἴη ἂν πεποιηκῶς διηρημένα παρεκθέμενος τὰ ὑπομνήματα καὶ τὸ τοῦ συγγράφαντος δηλώσας ὄνομα». Κατὰ τὸν κ. Θ. Οὐσπένσκην ἡ εἰσαγωγὴ τῆς Ὀκτατεύχου τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη, οὕσα ἐπιστημονικωτάτη ἀποτελεῖ τὴν ὅλην κλῆδα τῆς μοναδικῆς μέχρι τοῦδε εἰς τὸ εἶδος αὐτῆς ἐκδόσεως τῆς Ὀκτατεύχου, καὶ εἰς τὸ ὅποιον ἔργον ὁ Θεοτόκης προσηνέχθη μετὰ πλήρους συνέσεως καὶ συναίσθησεως. Κατηρτισμένος ὢν οὗτος εἰς τὴν θεολογίαν περισσώτερον τῶν συγχρόνων αὐτοῦ ὁμοειδῶν ἦτο ὁ καταλληλότερος διὰ τὴν ἐπιχειρήσιν ἐνός τοιούτου σπουδαίου ἔργου, ὅπερ ἀριθμήτως δεικνύει τὴν μεγάλην πείραν καὶ τὰς ἐξισίλους καὶ ἀδιαφιλονεικίτους θεολογικὰς γνώσεις τοῦ ἀνδρός.

Ὁ Θεοτόκης ἔχων, ὡς εἵπομεν, ἐνώπιον αὐτοῦ τρεῖς τὸ ὅλον κώδικας δὲν περὶσσεύθη εἰς τὴν ξηρὰν ἔκδοσιν χειρογραφικῆς ὕλης τῶν κωδίκων, δηλ. εἰς μετάδοσιν ἡμῖν ἀκεραίου τοῦ κειμένου ἔττω καὶ ἐνός ἐκ τῶν τριῶν τούτων κωδίκων ἐν ἀντιπραβολῇ πρὸς τοὺς δύο ἑτέρους κώδικας,

(1). Ἡ χειρόγραφος αὕτη ὕλη τοῦ Ν. Θεοτόκη εὑρεται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς.

ἀλλ' ἐνεφάνησεν ἡμῖν ἕνα ὅλως ἰδικόν του κώδικα, ὅστις προσομοιάζει μὲν πρὸς ὅλους τοὺς κώδικας, οὐχὶ ὁμῶς καὶ πρὸς ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἰδιαίτερος, διότι προσεπάθητε καὶ ὑπερῴησθε τὸ κείμενον αὐτοῦ διὰ προσηκόντων ἐκ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων καὶ ἄλλων ἐκδεδομένων τε καὶ μὴ πηγῶν, ἃς εὗρισκε βιβλιοθηκὴν ἐν διαφόροις βιβλιοθήκαις.

Διὰ τὰ σχηματίσωμεν δὲ ὁρισμένην ἰδέαν τῆς ἐκδόσεως τῶν σχολιαστῶν εἰς τὴν Ὀκτατεύχον τοῦ Θεοτόκη, δέον ἔνα ἔχωμεν ἐνώπιον ἡμῶν ὅλον τὸ ὑλικόν ἐκεῖνο, ὅπερ ἐμελέτησε διὰ τὴν προκείμενην αὐτοῦ ἐργασίαν, καὶ τὰ χειρόγραφα, τὰ ὅποια εἶχεν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁμῶς τὰ χειρόγραφα ταῦτα μένουσιν ἡμῖν ἄγνωστα, ἴσως δὲ καὶ ὅλως ἀπωλέσθησαν, μένει ἔνα γέννηται ἐφαρμογὴ κριτικῆς μεθόδου πρὸς ἐξεύρεσιν μέσων παραβολῆς τῶν κειμένων: ἄφ' ἑνὸς μὲν διὰ τῆς ἐνδοκειμένης, ὡς εἴπομεν, ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς χειρογράφου ὕλης τοῦ Θεοτόκη καὶ ἄφ' ἑτέρου, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ ἐλλ. διδάκτωρ κ. Οὐσπένσκις διὰ τοῦ νεωστὶ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακλυθέντος κώδικος τοῦ Σεργίου, ὅστις κώδιξ, συγκρινόμενος πρὸς τὴν ἐκδοσιν τῆς Λειψίας, δύναται ἔνα προμηθεύσῃ ἡμῖν τὸ ἀπαράμιτον ὑλικόν. Πρὸς τὸν σκοπὸν μάλιστα τοῦτον, ὁ συγγραφεὺς, ἔνα ἀποδῇ εἰς τὸν κώδικα τοῦτον περιστοτέρων ἀνθεντικῶν καὶ δείξῃ τὸ σημεῖον αὐτοῦ μεταξὺ τῶν κωδίκων τῆς αὐτῆς κατηγορίας, ἐπιφέρει τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ κώδικος τούτου.

Ἀνωτέρω λέγει, ὑπέδειξεν, ὅτι ὁ κώδιξ οὗτος τοῦ Σεργίου ἐμπεριέχει ζωγραφίαν ἐν κινναβάρῳ—**ἱστορίαν** (1) καὶ ὅτι γνωστοὶ εἰσὶν ἐξ κώδικες τῆς Ὀκτατεύχου κεκοσμημένοι δι' ἱστορίων, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ τρεῖς εὗρισκονται ἐν τῇ Ἀνατολῇ, οὓς αὐτὸς ὁ κ. Θ. Οὐσπένσκις ἐμελέτησε καὶ εὗρεν ὅτι αἱ ἐν αὐτοῖς **ἱστορίαι** ἐκτὸς ἐλαχίστων τινῶν ἐξαιρέσεων, συμπίπτουσιν οὐ μόνον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰκόνων ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὸ θέμα αὐτῶν, καὶ παραδέχεται πᾶν ὀρθῶς ἐν πρωτότυπον δι' ὅλους τοὺς γνωστοὺς ἡμῖν εἰκονογραφημένους κώδικας, ὅτινες, κατὰ τὴν εἰκασίαν τοῦ ἰδίου, πρέπει νὰ ἔχωσιν ὁμοιόμορφον περίπου τὸ κείμενον αὐτῶν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὁ κ. Οὐσπένσκις ὑποτίθῃσιν ὅτι οἱ κώδικες τῆς Σμύρνης καὶ τοῦ Βατοπαιδίου κέκτηνται μεγίστην ὁμοιότητα πρὸς τὸν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακλυθέντα κώδικα τοῦ Σεργίου καὶ ὅτι οἱ ὑπ' ἀριθμὸν 146 καὶ 747 κώδικες τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ παρουσιάζουσιν ὁμοιόμορφον κείμενον τῶν ἐξηγητικῶν, συμπεριφέρει δ' ὅτι καὶ ἕτεροι κώδικες, ὅτινες ἐσφαλμένως μέχρι τοῦδε ἀπεδίδοντο εἰς ἑτέρας τάξεις χειρογράφων, εἰς τῆς αὐτῆς μετὰ τῶν προσηκόντων κωδίκων καταγωγῆς.

Τὴν διασχῆσιν τοῦ ζητήματος τούτου ὁ σοφὸς ἐρευνητὴς θεωρεῖ σπουδαιοτάτην καὶ δι' αὐτὸ ἐκτενέστερον περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διαπραγματεύεται, ἀποδεικνύων τὴν ὀρθότητα τῶν προϋποθέσεων του.

1) Περὶ ἱστορίων ὁ Θεοτόκης ἐν τῇ ἐκδόσει αὐτοῦ οὐδὲν ἀναφέρει.

Ἀκολούθως μεταβαίνει εἰς τὴν περιγραφὴν ἑνὸς ἐκαστοῦ τῶν ἐν λόγῳ κωδίκων, καὶ πρῶτον περιγράφει τὸν κώδικα τῆς Σμύρνης (δωρηθέντα τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Εὐαγγελικῆς σχολῆς ὑπὸ τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς ἀγίας Φωτεινῆς) ὅστις κέκτεται οὐ μικρὰν σπουδαιότητα ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ κειμένου τῶν «ἐκλογῶν» καὶ ὡς πρὸς τὸν ἐν γένει χαρακτήρα αὐτοῦ ἐν σχέσει πρὸς τὸν κώδικα τοῦ Σεργίου καὶ εὗρισκε ὅτι ἡ ὁμοιότης τοῦ κώδικος τῆς Σμύρνης πρὸς τὸν τοῦ Σεργίου εἶναι τοιαύτη, ὥστε τὰ ἐλλείποντα πρῶτα φύλλα τοῦ κώδικος τῆς Σμύρνης νὰ δύνανται εὐκόλως ν' ἀναπληρωθῶσιν ἐκ τοῦ κώδικος τοῦ Σεργίου.....

Εἵτα μεταβαίνει εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ κώδικος τῆς ἐν Ἀθῶν ἱερᾷ μονῇ τοῦ Βατοπαιδίου, περιελθόντος, πιθανῶς, εἰς τὴν κατοχὴν αὐτῆς ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Ἀθωνιάδος σχολῆς, ἐνθα εὗρισκετο αὕτη.....

Διὰ τῆς ἀντιπαραβολῆς δὲ τοῦ κειμένου τοῦ κώδικος τοῦ Σεργίου πρὸς τὰ ἄλλα κείμενα τῶν διαφόρων κωδίκων ὡς καὶ τὴν ἐκδοσιν τῆς Λειψίας, ὁ σοφὸς ἐρευνητὴς ἀνακαλύπτει τὴν μέθοδον τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη τὴν ὁποίαν οὗτος μετεχειρίσθη εἰς τὴν ἐκδοσιν αὐτοῦ... καὶ ἐξάγει ἐκ τῆς ἐπὶ τῶν τριῶν τούτων κωδίκων κριτικῆς μελέτης αὐτοῦ ὅτι καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι κώδικες εἰσὶ κατὰ πάντα ὁμοιόμορφοι καὶ ὑπάγονται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν τῶν Ὀκτατεύχων.

(Ἐπεταί συνέχεια).

Γ. Π. ΒΕΓΛΕΡΗΣ.

Σ. Σ. Ε. Α. Τὸ μέρος τοῦτο τῆς παρουσίας ἀξιολόγου πραγματείας ἐλλείψει χώρου ἐδέησε νὰ δημοσιευθῇ ἐν περιλήψει.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΕΛΑΓΟΝΙΑΣ

Πνευματικὸν δικαστήριον

Προσκαλεῖται ὁ Πέτρος Λιώρας, ὑπὸ κηρυκὸς ὁθωμανός, ὁρμώμενος ἐκ Τυρνόβου, τῆς ὑποδιοικήσεως Μοναστηρίου, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην Παρασκευὴν καὶ ὥραν 8 τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίαν ἡμέρων ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πελαγονίας αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διορισμένου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Μαρίας, τὸ γένος Τερπίνα, κατοίκου Τυρνόβου, ἐπὶ διαζύξει ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγῇ διακαστήσεται ἐρήμην.

Ἡ παρούσα κλήσις δημοσιευθήσεται τρίς κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένης ἐφημερίδος, α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας.

Ἐν Μοναστηρίῳ τῇ 20ῇ Ἀπριλίου 1909

ὁ πρόεδρος

ὁ γενικὸς ἐπίτροπος

+ Πέτρος Αἰμιλιανός

ὁ γρτμатеὺς

Λεωνίδας Εὐθυμίου

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1948

Π. III. 726 987